

УДК 796.032.2.071 – 044.372:316.346.2 – 024.78
DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.78.37>

С. А. Лазоренко

завідувач кафедри спортивних дисциплін і фізичного виховання
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

С. С. Лазоренко

аспірант
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

А. Я. Коломієць

викладач кафедри фізичного виховання
Сумського національного аграрного університету

КРИЗОВІ ФАКТИ ТА ЯВИЩА В СУЧАСНОМУ ПРОФЕСІЙНОМУ І ОЛІМПІЙСЬКОМУ СПОРТІ ЩОДО УЧАСТІ В ЗМАГАННЯХ СПОРТСМЕНІВ-ТРАНСГЕНДЕРІВ

Сучасна естетика спорту та етика моральних стосунків на спортивних аренах ще не готова до адекватного сприйняття змагань, в яких братимуть участь спортсмени-трансгендери. Хоча зі стовідсотковою впевненістю можна заявляти, що вони вже беруть участь, і підтвердженням цих слів є численні факти трансгендерних скандалів на спортивних форумах олімпійського і світового рівнів. Сучасна спортивна журналістика гостро критикує зазначені ганебні явища олімпійського і професійного спорту, висвітлюючи персональну інформацію об'єктів таких скандалів, а також описує реакцію спортсменів, які намагаються протистояти таким проявам нечесної боротьби у спорті. У 2003 році Міжнародний олімпійський комітет дозволив чоловікам, які шляхом хірургічного втручання змінили власну стать на протилежну, брати участь у жіночих спортивних змаганнях. Але з такою політикою вищого керівництва сучасного спорту вкрай не погоджується вся велика родина і олімпійського, і професійного спорту, за винятком невеликої кількості громадських організацій в окремих країнах (Сполучені Штати Америки, Великобританія, Німеччина), що захищають права окремих особистостей, які стали учасниками таких скандалів. Тому спортсмени, світові та континентальні чемпіони, переможці Олімпійських ігор, створюють різноманітні об'єднання та організації з метою протистояння такій ганебній практиці – змагатися на одних спортивних об'єктах і жінкам і «чоловікам у спідницях». До речі, до таких організацій входять як жінки, так і чоловіки, які виступають проти таких протистоянь, адже це протиріччя детерміноване фундаментальними принципами сучасного олімпізму.

Ключові слова: Міжнародний олімпійський комітет, олімпійський спорт, професійний спорт, спортсмен-трансгендер, сексизм.

Постановка проблеми. Гонитва за сенсаційними результатами з метою покращення власного матеріального становища, можливість отримання безплатної освіти і побудова професійної кар'єри після нетривалого та швидкоплинного спортивного життя, підтримка іміджу та ідентифікація своєї країни у світовому спортивному середовищі тощо змушують багатьох спортсменів здебільшого порушувати Кодекс честі спортсмена і олімпійця і чинити ганебні вчинки, що його дискредитують. Досить актуально на тлі таких проблем виглядає проблема участі в змаганнях жінок і чоловіків, які шляхом хірургічного втручання змінили стать. Саме через такі скандали Олімпійські ігри в Токіо – 2020 увійшли в історію як перші, де поряд із жінками у важкій атлетиці змагався трансгендер із Нової Зеландії Лорел Хаббард. І хоча до олімпійського п'єдесталу він не дістався, та все ж таки змагання за його участі не прикрасили спортив-

ний форум чотириріччя. У 2003 році Міжнародний олімпійський комітет дозволив чоловікам, які штучним шляхом змінили власну стать на протилежну, брати участь у жіночих спортивних змаганнях. При цьому до таких «спортсменок» висувалися дві умови: 1) здійснення медичної процедури по зміні статі (фактичне перетворення на транссексуала); 2) дворічний курс гормональної терапії щодо зниження чоловічого гормону тестостерону. Але така політика МОК викликала тільки критику і негативні емоції з боку міжнародних спортивних федерацій і власне самих спортсменок, які змагаються з «чоловіками у спідницях». Тому етика та естетика сучасних спортивних заходів і спортсменів виступає за моральність стосунків на спортивних аренах. Провідні спортсмени світу створюють суспільні об'єднання і підтримують ініціативу проведення змагань, в яких братимуть участь спортсмени-трансгендери. Тому в цій статті ми зробили

спробу загострити увагу вітчизняних спортсменів, тренерів і функціонерів на такому кризовому явищі в сучасному олімпійському і професійному спорті, як трансгендерні скандали.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Вперше тему трансгендерності порушив німецький вчений, сексолог М. Хіршфельд на початку ХХ століття. Тоді науковець почав вивчати людську сексуальність, у тому числі гомосексуальність, хоча одностатеві стосунки в тогочасній Німеччині були поза законом. Досліджуючи різноманітні випадки, він помітив, що є такі, які не стосуються сексуальної орієнтації, а зацентровані на питаннях комфортного відчуття людини у своєму тілі. Спочатку М. Хіршфельд такі випадки назвав трансвестизмом, але далі науковець зіштовхнувся з проблемою більш серйознішою і пікантною, яка не полягала у площині банального перевдягання. Він познайомився з людьми, які належать не до тої біологічної статі, з якою народилися. Перший такий випадок він описав у 1922 році – це була транс-жінка Дора Ріхтер. Це був перший випадок в історії сучасної науки, коли чоловік здійснив трансгендерний перехід [5].

Принциповим дослідженням зв'язку характеру людини з її статтю присвячена публікація О. Вейнінгера [1]. Багатогранні прояви індивідуальної тілесності у різних культурах, сферах і галузях діяльності людини досліджував у своїх філософських працях В.А. Косяк. Саме він вказував на спортивну практику людини як на середовище з благодатним соціокультурним топосом, де може відбуватися врівняння жінок у правах із чоловіками: «У ньому найбільш експресивно актуалізується прагнення людей обох статей до випередження й суперництва, реалізується бажання сильної людини бути першою» [3–4].

О. Шиян і О. Фащук у своїй науковій статті обґрунтували актуальність дослідження проблеми існування гендерних стереотипів та дисбалансу у фізичному вихованні підлітків [1]. Епістемологію явища «трансгендер» у сучасному олімпійському спорті розглядав у своїй науковій статті авторський колектив науковців С. Лазоренко, М. Чхайло та Д. Балашов [5]. Аналіз науково-методичної літератури, останніх публікацій періодичних видань, нормативних документів Міжнародного олімпійського комітету підтвердив актуальність та неповне вивчення задекларованої теми наукової статті. Питання участі трансгендерів в офіційних та міжнародних спортивних змаганнях досить критично порушується спортивними журналістами та соцмережами і вимагає негайного вирішення, адже чоловіки, що змінили власну стать, все ж таки залишаються фізично сильнішими за представниць прекрасної половини людства [6–8].

Мета статті – охарактеризувати аксіологію економічних, моральних та естетичних аспектів

участі спортсменів-трансгендерів в олімпійському і професійному спорті.

Виклад основного матеріалу. Нині представником світового професійного спорту беззаперечно вважаються Сполучені Штати Америки – країна, в якій професійний спорт розглядають не тільки з комерційної позиції, а й з позиції видовищності, етики та естетики проявів усього найкращого, чим багата спортивно-змагальна діяльність. Тому найсильніші представники з різних видів спорту грають у різноманітних професійних американських лігах та асоціаціях, чи то баскетбол, хокей, американський футбол та ін. Американський професійний спорт – це сфера, в якій стовідсотково працює антимонопольний Акт Шермана – перший антимонопольний та анти-трестовий закон у США. І тому спортивні клуби, які посіли останні місця в турнірних таблицях у відповідних лігах та асоціаціях, мають право у драфтах вибирати спортсменів до своїх команд першими, що підвищує і конкурентність, і комерціалізацію клубів. Але протягом останніх років взірцевий професійний спорт Сполучених Штатів Америки, починаючи зі студентського, грузне в скандалах, пов'язаних з участю спортсменів-трансгендерів у жіночих змаганнях.

З кожним роком у США розгортається дедалі більше дебатів навколо трансгендерів у шкільному спорті. Активісти стверджують, що закон має розглядати трансгендерних чоловіків і жінок як представників тієї статі, з яким вони себе ідентифікують. Деякі спортсменки виступають проти, бо вважають, що несправедливо програють у змаганнях із модифікованими чоловіками. Протягом 10 місяців 18-річна Есмї Сільверман вживала комбінацію блокаторів естрогену і тестостерону. І після терміну вимушеної ізоляції дебютувала в жіночому тенісі, хоча в минулому грала за хлопців. «Перехід від однієї статі до іншої – це великий емоційний стрес», – каже дівчина. Е. Сільверман пощастило жити в Массачусетсі, де студенти-трансгендери можуть займатися спортом відповідно до статі, з якою вони себе ідентифікують. Але така політика не скрізь. У 11 штатах закони не дозволяють транс-учням приймати душ і переодягатися з представниками, які штучно змінили стать. Дехто говорить, що належність до певної статі визначається свідоцтвом про народження. Інші вважають, що трансгендери мають спочатку пройти хірургічну процедуру зі зміни статі, яка, як правило, доступна тільки особам старше 18 років. Оскільки дедалі більше підлітків відмовляється від статі, з якою вони народилися, ці протиріччя викликають судові тяжби.

Нині в 17 штатах, навпаки, діють закони, які обмежують участь трансгендерів у змаганнях для дівчаток. Прийняті вони були тільки в минулому році і часто під тиском впливових батьків, оскільки

перевага надається не стільки спортивній кар'єрі, скільки етичному аспекту проблеми і освіті звичайних дівчаток і юнаків. В Айдахо Американський союз громадянських свобод бореться із законом штату, який забороняє трансгендерним жінкам і дівчатам брати участь у жіночих спортивних заходах. Він представляє Ліндсі Хекокс, трансгендерну жінку, якій відмовили в змозі приєднатися до жіночої лижної команди Державного університету міста Бойсе через те, що федеральний суддя наклав тимчасову заборону на цей закон.

Але є й зворотні приклади. У Коннектикуті три старшокласниці оскаржують політику штату, яка дозволяє трансгендерам змагатися з дівчатами. Вони стверджують, що це порушує закон, прийнятий для захисту рівних освітніх можливостей для чоловіків і жінок, у тому числі і в спорті. Поєднати права трансгендерів і жінок іноді буває дуже складно. Опоненти включення трансгендерів у жіночий спорт стверджують, що несправедливо дозволяти людям, які пройшли статево дозрівання як чоловіки і, як правило, більші, сильніші і швидші, змагатися з жінками. Коннектикут – яскравий тому приклад. З 2017 року два трансгендерних спортсмена виграли 15 жіночих чемпіонатів штату з бігу. Дослідження показують, що навіть ті, хто пройшов через процедуру пригнічення рівня тестостерону, зберігають переваги в силі і м'язовій масі. «Біг виключно за другим місцем деморалізує та демотивує, – говорить 16-річна Аланна Сміт, яка виступає проти політики штату. – Я турбуюся, що жінки стануть глядачами у власному спорті».

Опитування свідчать, що більшість американців вважає, що трансгендерні жінки не мають грати в жіночих спортивних командах, але це думка рідко озвучується публічно. Якщо у Великобританії за збереження жіночих просторів (від прибиралень до в'язниць) виступають в основному феміністки, то в США жіночі організації приєдналися до трансгендерного руху і майже не висловлюються проти. Спортсменки в Коннектикуті і Айдахо заручилися підтримкою лише однієї організації – консервативного християнського Альянсу захисту свободи.

«Наша дискусія на цю тему божевільна – про неї взагалі не можна говорити, – заявляє радикальна феміністка Наташа Чарт. – Ви зустрічаєтеся з таким осудом суспільства за висловлювання, що люди не хочуть до неї бути причетними». З трансгендерами у чоловічому спорті все куди простіше. Їм, звичайно, складніше перемагати, але вони підтверджують, що їм емоційно легше змагатися з чоловіками після того, як вони перенесли хірургічне втручання (мастектомію) і почали вживати тестостерон.

Новий президент США Джо Байден, звичайно, найменше бажав у перший же день перебування в Білому домі нажити собі ворогів у спортивному середовищі. У день своєї інавгурації він підписав

указ «Про запобігання та боротьбу з дискримінацією на основі гендерної ідентичності і сексуальної орієнтації». Цей документ забороняє дискримінацію трансгендерів у повсякденному житті, відкриває для них дорогу для служби в армії і до інших суспільних благ і обов'язків. Здавалося б, до чого тут спорт? Але в указі йдеться, зокрема, що будь-яка школа або коледж, яка отримує державне фінансування, зобов'язані допускати до змагань серед дівчаток представників біологічної чоловічої статі, які ідентифікують себе як жінки. В іншому випадку навчальному закладу загрожують санкції аж до позбавлення фінансування. Указ Джо Байдена – справжня революція. Досі трансгендерів або взагалі не допускали до жіночих змагань, або ж з великими обмеженнями. Наприклад, у легкій атлетиці після історії з Кастер Семенею організатори змагань контролюють рівень тестостерону в учасниць забігів. Усі, хто вважає себе жінкою, але має рівень вище порогового, зобов'язані його знизити штучно за допомогою фармакологічних препаратів.

І ось тепер у США виявляється, що жіночі змагання відкриті взагалі для всіх. Варто сказати, що ти ідентифікуєш себе з жіночою статтю. і організатори зобов'язані надати тобі допуск змагатися з біологічними жінками. Не важливо, чи зроблена або планується взагалі операція, здійснений прийом гормонів тощо. Цікаво, що навіть у Сполучених Штатах далеко не всі згодні з указом новообраного президента. Різно проти такого рішення виступив, наприклад, колишній зірковий гравець із професійної футбольної ліги (NFL) – Марселлус Уайлі. Хоча, здавалося б, американському футболу навала трансгендерів точно не загрожує. «Як батько трьох дочок і чоловік колишньої учасниці шкільних змагань, я не можу залишитися байдужим, – написав М. Уайлі в «Twitter», – час створити окремі змагання для трансгендерів!»

Спортивна стипендія в США дозволяє безплатно або майже безплатно навчатися у престижних університетах і коледжах. Батьки вважають, що в дітей-трансгендерів набагато вищі шанси показати потрібні результати в спорті й отримати таку стипендію, ніж у біологічної дівчинки. А це теж варіант зворотної дискримінації. Проти нового указу виступила і легендарна тенісистка Мартіна Навратілова. Вона вважає, що «люди, які відчули частково або повністю чоловічий пубертат», не мають виступати у жіночих змаганнях у принципі. Для них краще організувати окрему категорію змагань або хоча б давати гандикап нормотипичним жінкам у суперництвах із трансгендерами.

Сучасний спорт залишається чи не єдиною сферою людської діяльності, де дискримінація не тільки дозволена, а й закріплена законодавчо. Сексизм і ейджизм тут – основа основ. Трансгендерів допускають змагатися з жінками

і вікових спортсменів виключають із команд за безперспективність. Уявити те ж саме в будь-якій сфері чи галузі людської діяльності неможливо. Судовими позовами закидають. Але спорту тривалий час вдається існувати в ізоляції від останніх соціальних тенденцій, в основному тому що там, де йдеться про фізичні якості, дійсно складно підтримувати рівноправність між представниками чоловічої і жіночої статі, а зараз ще й представниками-трансгендерами.

Управління цивільних прав Міністерства освіти США визнало дискримінаційним рішення Університету Франкліна Пірса дозволити чоловікам-трансгендерам брати участь у спортивних змаганнях на рівні з жінками. Про це повідомляє видання «National Post». З 2015 року МОК дозволив біологічним чоловікам, які ідентифікували себе як жінки, брати участь у жіночих видах спорту, якщо вони знизять рівень тестостерону до 10 нмоль/л (наномоль на літр). Це все ще набагато вище, ніж діапазон жіночого тестостерону (від 0,54 до 2,4 нмоль/л). Тестостерон є одним із факторів спортивної переваги чоловіків, хоч і не найважливішим. 16 жовтня під час розгляду позову про громадянські права, поданого організацією «Стурбовані жінки за Америку» проти Університету Франкліна Пірса (Franklin Pierce University (FPU)) в Нью-Гемпширі, Управління цивільних прав Міністерства освіти США погодилося з тим, що політика FPU в області спорту й інтеграції трансгендерів порушує Розділ IX, який забороняє дискримінацію за ознакою статі. FPU погодився «скасувати свою політику участі та інтеграції трансгендерів і припинити будь-яку практику, пов'язану з цим». Винуватцем скарги став транс-атлет Сісі Телфер, який змагався у бігові на 400 м із перешкодами в чоловічій команді в 2016 та 2017 роках, посівши далеке від п'єдесталу пошани місце, в дивізіоні NCAA (Національна асоціація студентського спорту). У 2018 році спортсмен почав ідентифікувати себе як жінка. Потім, отримавши право змагатися з жінками відповідно до правил NCAA, С. Телфер виграв жіночий національний чемпіонат у червні 2020 року. Це призвело до серйозних конфліктів на ґрунті того, що реально в жіночому забігові брав участь чоловік, здобувши перемогу через природні переваги, які чоловіки мають над жінками.

І, дійсно, зазначена вище проблема не змусила довго чекати. Трансгендерними скандалами позначились: юніорський чемпіонат світу з легкої атлетики серед спортсменів віком до 20 років (Найробі, 17–22 серпня 2021 року) та Олімпійські ігри в Токіо 2020, які через пандемію коронавірусу були проведені із запізненням на рік. 18-річна представниця Намібії Беатріс Масілінгі встановила рекорд юнацького чемпіонату світу (до 20 років) в бігу на 200 м. Вона пододала дистан-

цію за 22,19 с у кваліфікаційному забігу. Раніше її співвітчизниця Крістін Мбома і представниця Нігерії Фейвор Офілі виграли свої відбіркові забіги з результатами 22,41 с і 22,37 с відповідно. До забігу Беатріс саме ці результати вважалися найкращими на дистанції 200 м юніорського чемпіонату світу.

Також Беатріс Масілінгі завоювала срібну медаль на юнацькому чемпіонаті світу (до 20 років) з легкої атлетики в бігу на 100 м. Масілінгі пододала дистанцію за 11,39 с. Першою до фінішу прийшла Тіна Клейтон з Ямайки, бронза дісталася швейцарці Мелісі Гуцмідт. Зазначимо, що в кваліфікації Масілінгі побила особистий рекорд у бігу на 100 м, пробігши дистанцію за 11,20 с. Нагадаємо, у Б. Масілінгі виявили аномалії в розвитку. Її природний рівень основного статевого гормону – тестостерону – набагато вище норми в жінок. Згідно з правилами World Athletics, вона не має права брати участь у змаганнях на дистанції від 400 до 1600 м. Рішення по справі Беатріс може змінитися, якщо через півроку її аналізи дорівнюватимуть нормі.

На Олімпійських іграх в Токіо 2020 вже згадувана Крістін Мбома завоювала медаль у боротьбі з кращими бігунками світу. І це з чоловічою комбінацією хромосом! Поки практично весь світ радів провалу першого трансгендера в історії Олімпійських ігор (трансгендер з Австралії Лорел Хаббард не зміг завоювати олімпійську медаль на останніх іграх у жіночій важкій атлетиці), в Токіо сталося екстраординарна подія. Нікому не відомий інтерсекс-спортсмен залишив позаду визначних зірок легкої атлетики і завоював медаль Олімпіади в бігу на 200 м. Другий раз у цьому сезоні об'єктом скандалу стала Крістін Мбома. Зашкалює рівень тестостерону і чоловічий набір хромосом творять дива. У Намібії справжнє національне свято. Вперше за 25 років у цієї південноафриканської країни є медаль Олімпійських ігор, яку виграла Крістін Мбома, завоювавши срібло на суперпрестижній дистанції 200 м. Від забігу до забігу сенсаційна бігунка покращувала власні результати, а в фіналі і зовсім показала сенсаційні секунди – 21,81. Світовий рекорд серед спортсменок до 20 років упав втретє за короткий відрізок часу. Випередити «африканського спринтера» змогла тільки Елейн Томпсон з Ямайки, а позаду залишилися і володарка третього результату в історії американка Габріель Томас, і жива легенда жіночого спринту Шеллі-Енн Фрейзер-Прайс з Ямайки.

Здавалося б, ось воно – справжнє спортивне диво. Історія Попелюшки, за що багато хто й любить Олімпіади. Однак замість загального захоплення успіх К. Мбома привів до гучного скандалу. Справа в тому, що феномен неймовірного прориву Крістін криється не в унікальному таланті

або колосальній працездатності, а в особливостях організму. Крістін Мбома – людина-інтерсекс варіації DSD XY. Простіше кажучи, в неї чоловіча комбінація хромосом при порушенні статевого розвитку. Такою самою особливістю володіє відома південноафриканська бігунка Кастер Семеня, що виграла свого часу на дистанції 800 м. Рівень гормону тестостерону у таких людей відповідає чоловічому і перевищує жіночий мінімум утричі, а то й більше. Це і дає їм перевагу в силі і витривалості над звичайними жінками.

Переживши ситуацію з К. Семенею, Міжнародна федерація легкої атлетики провела дослідження і встановила, що DSD XY-атлети дійсно мають перевагу з огляду на свої природні особливості. У результаті спортсменкам із підвищеним рівнем тестостерону заборонили виступати, але тільки на дистанціях 400, 800 і 1500 м. Саме тому К. Мбома, ще у квітні творила дива на 400-метровці на локальних африканських стартах, різко перекваліфікувалася в спринтери. Такий самий шлях, до речі, виконала її колега по збірній Намібії, вже згадувана нами Беатріс Масілінгі, яка дійшла до фіналу Олімпіади і посіла шосте місце – недосяжний результат для більшості спортсменів планети.

Очевидно, що скандальний прорив інтерсекс-людей із Намібії на Олімпіаді в Токіо вимагатиме від чиновників нових досліджень і, швидше за все, заборон. З одного боку, Крістін Мбому по-людськи шкода, адже вона народилася з такими особливостями і жодних правил не порушувала. З іншого боку, її незграбна техніка бігу і просто ураганний прогрес у результатах дають зрозуміти, що вплив цих особливостей надто великий, щоб вона могла змагатися з жінками. У легкоатлетичному світі успіх Мбома вже викликав масу питань. Так, чемпіон Європи в спринті, поляк Марцин Урбас вважає ситуацію з намібійською бігункою несправедливою і вимагає перевірити її статеву приналежність. «Я хотів би закликати провести ретельне обстеження Крістін Мбома. Нехай доведе, що вона жінка. Її перевага в рівні тестостерону над іншими учасницями забігу видна неозброєним оком. У будові тіла, русі, техніці, а також швидкості і витривалості. Вона зовсім скоро вибіжить з 21 секунди на 200 м і з 47 на 400 м. Якщо ми продовжимо вважати її рівною, то це буде несправедливо стосовно інших бігунок, які точно є жінками», – цитує Урбаса популярне спортивне видання «Марса».

Висновки і пропозиції. Історія з трансгендерами, напевно, не завершиться указом Джо Байдена. І чи буде підтримувати політику американського президента керівництво МОК, ця проблема в олімпійському спорті постає досить гостро. Видатні олімпіоники сучасності категорично проти змагань жінок із «чоловіками у спідницях».

Варіантів, власне, два: пустити їх до жінок або організувати окремі змагання. Поки що відчуття таке, що адміністрації міжнародних спортивних організацій просто вичікують, скільки в елітному спорті з'явиться трансгендерів і якими будуть їхні вимоги, і залежно від масштабу проблеми все ж таки озвучать своє рішення.

Зовсім аморальним виглядає аспект вирішення особистих фінансових і освітніх проблем шляхом зміни статі та отримання перемог на спортивних доріжках, майданчиках, килимах тощо чоловіків у спідницях над жінками. Дотепнішим буде виглядати проведення спортивних заходів, в яких братимуть участь спортсмени-трансгендери. Природні жінки теж мають право на фінансові винагороди, поліпшення завдяки спорту житлових умов, отримання безплатної освіти тощо. Своєю чергою правозахисним організаціям, які обстоюють інтереси спортсменів, що змінили стать, варто звернутися з пропозицією до керівників олімпійського і професійного спорту започаткувати змагання для таких атлетів.

Список використаної літератури:

1. Вейнингер О. Пол и характер. Принципиальное исследование. Москва : Академический проект, 2012. 392 с.
2. Кон И.С. Мужчина в меняющемся мире. Москва : Время, 2009. 496 с.
3. Косяк В.А. Людина та її тілесність у різних формах культури : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2010. 318. с.
4. Косяк В.А. Очерки философии спорта: Монография. Сумы : ФЛП Цёма С.П., 2018. 194 с.
5. Лазоренко С.А., Балашов Д.І., Чхайло М.Б. Епістемологія явища «трансгендер» у сучасному олімпійському спорті [Текст]. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 7 (99–111). С. 12–22.
6. Бегунья с повышенным тестостероном установила рекорд чемпионата мира до 20 лет (2021). URL: <https://www.championat.com/other/news-4434167-begunya-s-povyshennym-testosteronom-ustanovila-rekord-championata-mira-do-20-let.html>.
7. «Пусть докажет, что она женщина». Скандальный финал в лёгкой атлетике на Олимпиаде 2020 (2021). URL: <https://www.championat.com/olympic/article-4420811-olimpiada-2020-lyogkaya-atletika-medal-v-zhenskom-bege-zavoeval-interseksatlet-skandal-kak-mboma-dopustili-na-igr.html>.
8. Лечиться вам надо! Мужикам в юбках не дадут разрушить спорт. 2021. URL: <https://www.championat.com/other/article-3745939-sas-otklonil-apelljaciju-kaster-semeni-zhenskij-sport-otdelili-ot-muzhskogo.html>.

-
9. Шиян О., Фащук О. Проблеми гендерних стереотипів та дисбалансу у сфері фізичної культури і спорту. *Спортивна наука України*. 2012. № 3 (47). С. 40–44.
-

Lazorenko S., Lazorenko Stanislav, Kolomiets A. Crisis facts and phenomena in modern professional and olympic sports concerning the participation of transgender sportsmen in sports competition

The modern aesthetics of sports and the ethics of moral relations in sports arenas are not yet ready for an adequate perception of competitions in which transgender sportsmen will participate. Although, with absolute certainty, we can say that they are already participating in competitions and the numerous facts of transgender scandals at sports forums of the Olympic and world level can prove this. Modern sports journalism sharply criticizes these shameful phenomena of Olympic and professional sports, covering the personal information of participants in such scandals, as well as describes the reaction of sportsmen who try to resist such manifestations of unfair struggle in sports. In 2003, the International Olympic Committee allowed men undergoing gender reassignment surgery to participate in women's sports competitions. However, representatives of Olympic and professional sports do not agree with the policy of the top management of modern sports, except for a small number of public organizations in some countries (United States, Great Britain, Germany), which protect the rights of individuals involved in such scandals. That is why sportsmen, world and continental champions, winners of the Olympic Games, create various associations and organizations in order to resist such a shameful practice to participate in sports competitions with women and "men in skirts". By the way, such organizations include both women and men who oppose such confrontations. This contradiction is due to the fundamental principles of modern Olympism.

Key words: *International Olympic Committee, Olympic sport, professional sport, transgender sportsman, sexism.*